Norges miljøarbeid overfor EU/EØS

v/Trygve Hallingstad, SFT

på

DN's fagdag 31. okt. 2006

Rammer for arbeidet

- St.meld. 23 (2005-06) om gjennomføring av europapolitikken

- ***"Regjeringen vil følge opp gode miljøinitiativer fra EU og ta i bruk det beste i EUs miljølovgivning, også der de ikke omfattes av EØS"***

- Regjeringens forutsetninger for å lykkes er angitt i en handlingsplan

EØS – miljø (1)

- EØS-avtalen (1994)
- Omfatter godt over 250 miljørettsakter
- Omfatter ikke naturforvaltning, men derimot GMO
- 80-90% av miljøregelverket i Norge kommer fra EU
- Norge deltar i 30-40 ekspertgrupper/komiteer
- Norge fullverdig medlem i European Environment Agency (EEA) i København

EØS-miljø (2)

- Norge deltar ikke i LIFE-programmet
  - tre deler; miljø, natur, 3. land
  - 2750 prosjekter siden 1992 innenfor støtte på € 1,35 mrd.

- LIFE+ 2007-13 med ramme € 2,1 mrd; uklart om Norge deltar

Særtrekk ved EØS-samarbeidet

- **Meget konkret og juridisk forpliktende**
- **Internasjonale forpliktelser omsettes til EØS-regelverk**
- **Sterke gjennomførings-, etterlevelses- og sanksjonsregimer, jfr. Kommisjonens rolle overfor MS og ESAs rolle overfor Norge**
- **EU driver europeisk og global miljøpolitikk framover**
- **EU utarbeider i økende grad utredninger (grønnbøker), strategier, handlingsplaner, mv. *før* arbeid med regelverk igangsettes; Norge inviteres ofte med**

EFTA-landenes formelle rettigheter i Kommisjonens ekspertsamarbeid

- Ekspert-/arbeidsgrupper

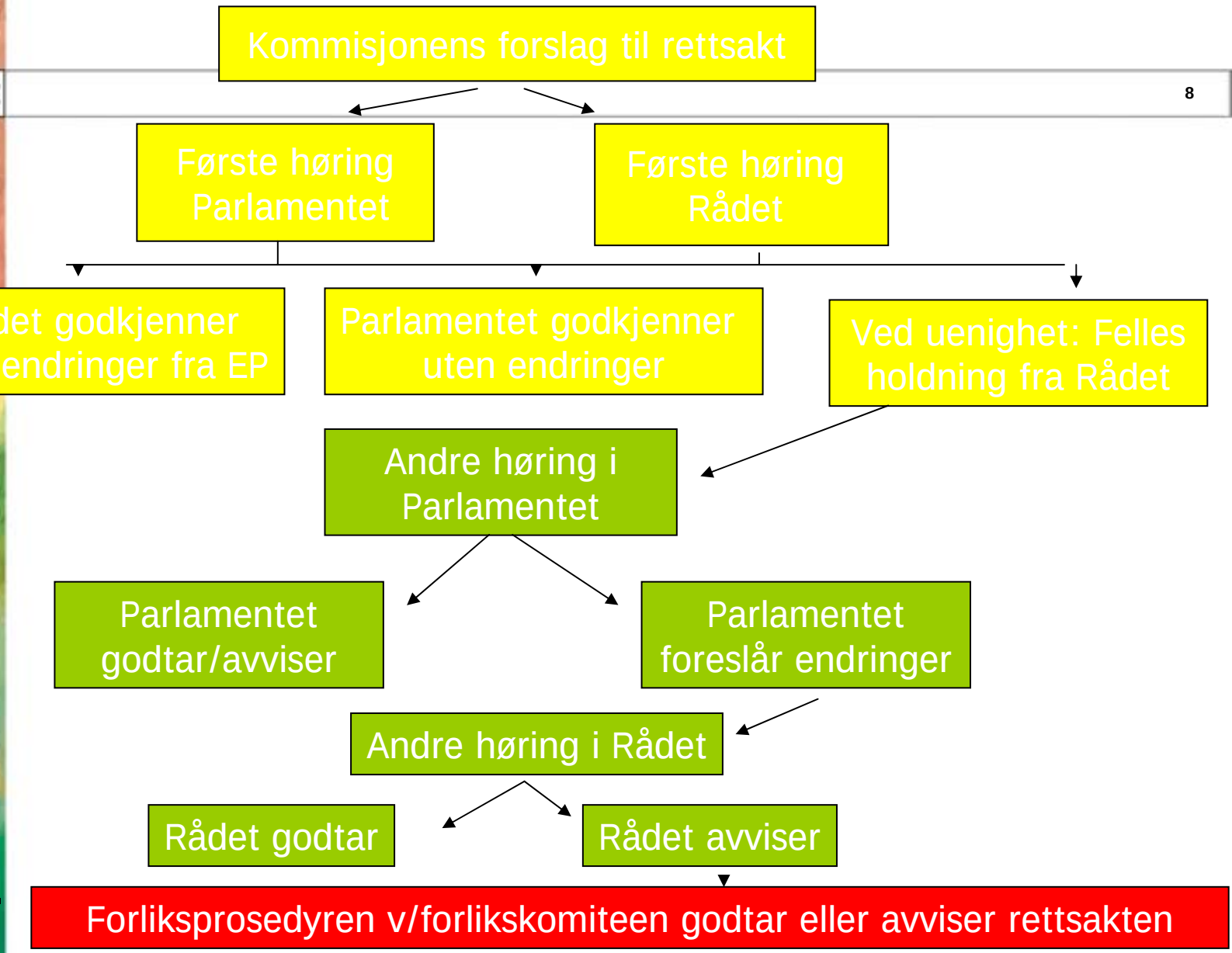
  - konsultere EFTA-eksperter på linje med MS-eksperter (EØS-avtalen art. 99)

- ”Komitologikomiteer”

  - sikre EFTA-eksperter ”størst mulig deltakelse” (EØS-avtalens art. 100) – talerett, men ikke stemmerett

EFTA-landene i råds- og parlamentsfasen

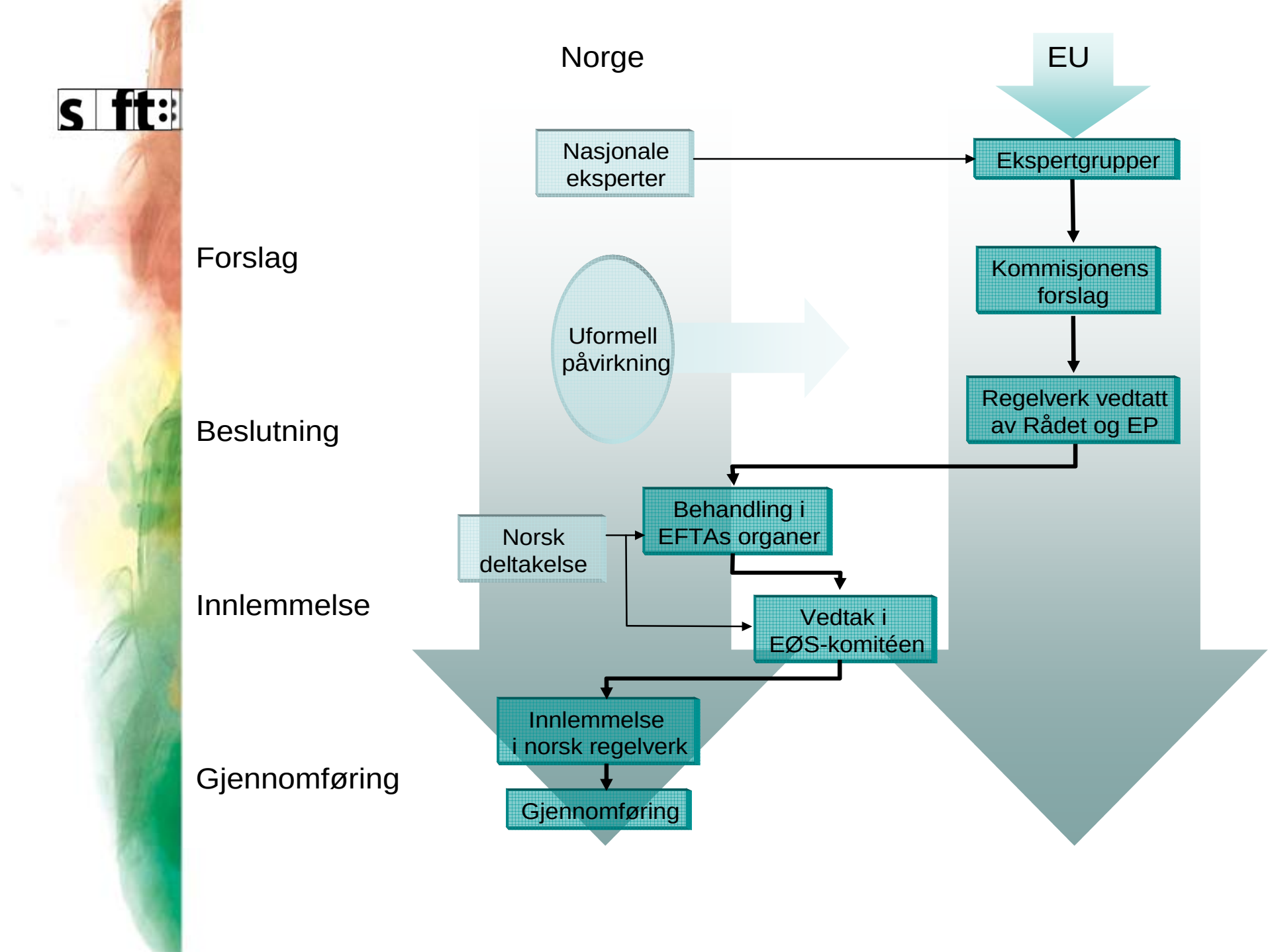
- EFTA-landene har ingen formelle rettigheter ift. råds- og parlamentsfasen i beslutningsprosedyrene for nytt eller endret regelverk

Kommisjonens forslag til rettsakt
Første høring
Første høring Parlamentet
Første høring Rådet
Rådet godkjenner med endringer fra EP
Parlamentet godkjenner uten endringer
Ved uenighet: Felles holdning fra Rådet
Andre høring
Andre høring i Parlamentet
Parlamentet godtar/avviser
Parlamentet foreslår endringer
Andre høring i Rådet
Rådet godtar
Rådet avviser
Forliks-fasen
Forliksprosedyren v/forlikskomiteen godtar eller avviser rettsakten

Beslutningsprosedyrer på miljøområdet

- Harmoniserte regler (art. 95) - kvalifisert flertall
  - Miljøgarantien
    - beholde ekst. nasjonale regler
    - nye nasjonale regler
    - notifisering til Kommisjonen
    - nytt vitenskaplig grunnlag

- Minimumsregler (art. 175) - kvalifisert flertall
  - strengere nasjonale regler

Norge
EU
Forslag
Beslutning
Innlemmelse
Gjennomføring
Nasjonale eksperter
Ekspertgrupper
Kommisjonens forslag
Uformell påvirkning
Regelverk vedtatt av Rådet og EP
Behandling i EFTAs organer
Norsk deltakelse
Vedtak i EØS-komitéen
Innlemmelse i norsk regelverk
Gjennomføring

EØS-organene

EU-rettsakter inn i EØS-avtalen

- Mest mulig uendret; like betingelser på et felles, indre marked

- Nødvendige tilpasninger ut fra nasjonale behov (i utgangspunktet vanskelig!) eller ut fra begrensninger i EØS-avtalen, jfr. naturforvaltning som ligger utenfor
  - Eks. GMO-regelverket, rammedirektivet for vann, direktivet for handel med klimakvoter

EUs 6. miljøhandlingsprogram - ”Our future – our choise”

- Gjelder 2001-12
- Vedtatt 2002, tatt inn i EØS-avtalen
- Tematiske strategier (2005/06)

Miljøprioriteringer EU/Norge

EU

- klima
- kjemikalier
- helse og miljø
- biologisk mangfold
- vann/hav
- bærekraftig ressursforvaltning/avfall

Norge

- klima
- miljøgifter/kjemikalier
- biologisk mangfold, inkl. GMO

Tematiske miljøstrategier

- **I 2005/06 er det lagt fram sju strategier:**
  - **Luftkvalitet**
  - **Marint miljø**
  - **Avfall**
  - **Bærekraftig bruk av naturressurser**
  - **Bymiljø**
  - **Pesticider**
  - **Jordsmonn**

- **I tillegg kommer:**
  - **Biodiversitet (road map mai-06)**
  - **Kvikksølv (vedtatt)**

Erfaringer (1)

- EØS- arbeid bidrar direkte til nasjonalt arbeid – ikke internasjonalt samarbeid i tradisjonell forstand
- Meget konkret og forpliktende, samt krevende gjennomføring og oppfølging, jfr. ESAs rolle
- Norge en velkommen samarbeidspartner pga. kompetanse, erfaringer og miljørenomé (?)
- Gode muligheter for å påvirke basert på prioritering, strategisk tenking, samt konkrete og tidlige innspill

Erfaringer (2)

- Norge må og kan bli enda flinkere, prioritere bedre, være enda bedre forberedt og tenke mer strategisk for å fremme synspunkter

- Stor interesse fra EU (spes. Kommisjonen) for å samarbeide med Norge også utenfor rammene av EØS-avtalen, eks.: klimapolitikk, havmiljø, global kjemikaliepolitikk og biologisk mangfold

  - politiske og faglige grunner

Utfordringer

- Et EU av 25 land, 27 land fra 1.1.07, deretter 28, 29, 30 ??…... = EU har mindre tid til Norge
- Nye tredjelandskonstellasjoner (naboland, samarbeidspartnere) = andre land er mer interessante enn Norge (?)
- Nye kulturelle konstellasjoner/geografiske tyngdepunkter
- Utradisjonelle allianser gir resultater, jfr. Finland

Forutsetninger for godt og effektivt påvirkningsarbeid

- Tidligst mulig med i regelverksutformingen, jfr. våre rettigheter ift. EØS-avtalen
- Fange opp informasjon/signaler/MS-posisjoner som er viktige fra norsk ståsted, utnytte også NGOs kunnskap/informasjon
- God forberedelse og avklarte holdninger for å fremme norske synspunkter
  - støtte utforming av offensiv og langsiktig europeisk miljøpolitikk
  - ta opp forhold som skaper spesielle problemer for Norge
- Bygge brede (og kanskje utradisjonelle) allianser

Påvirkning i den politiske fasen

- Ofte gjennomgår regelverk store endringer
- Viktig med formell/uformell påvirkning av MS
- Europaparlamentet som den nye arenaen for påvirkning
  - får stadig større makt
  - åpen for kontakt/lobbying, også fra Norge